

уміння логічно мислити, виділяти головне і, загалом, розвитку аналітичного мислення, яке необхідне кожному лікарю для подальшої успішної роботи.

Заповнення таблиць сприяє систематизації навчального матеріалу кожного заняття з паразитології. Умінню систематизувати знання і давати порівняльну характеристику різних паразитів людини сприяє зображення життєвих циклів цих паразитів у посібниках.

Ситуаційні задачі з паразитології та екології, які наведені майже до кожного розділу посібника, дають можливість викладачеві формувати у студентів уміння аргументовано викладати і доводити свої думки. Таких умінь також бракує більшості першокурсників.

Набуті навички виконання контрольних тестів ситуаційного характеру, наведених у посібнику, сприяють розвитку логічного мислення і в подальшому допоможуть підготуватися та успішно скласти ліцензійний інтегрований іспит «КРОК-1».

Якісне навчання студентів потребує використання на практичних заняттях сучасних інформаційних технологій. Застосування різноманітних інформаційних технологій підвищує зацікавленість і заохочує студентів до вивчення предмета, активізує їх пізнавальну діяльність. Крім того це розширює можливості унаочнення навчального матеріалу, детального пояснення виконуваної задачі. Адже ряд об'єктів, що вивчаються на практичних заняттях студентам складно розглянути під мікроскопом без достатньої підготовки. Відповідний ілюстративний матеріал, поданий у сучасній формі, посилює емоційний фон навчання, сприяє естетичному вихованню, формує навчальну мотивацію студентів. Він також сприяє високому рівню засвоєння предмета і допомагає формуванню професійних навичок майбутнього фахівця медика.

Медична освіта в сучасних умовах означає концептуально новий принцип побудови аудиторних занять – компетентнісний. Тобто акцент при створенні моделі фахівця робиться на відповідності навичок і вмінь, які повинен отримати студент, сучасним вимогам ринку праці та перспективам його розвитку.

Література

1. Романенко О.В. Медична біологія: посібник з практичних занять / О.В. Романенко, М.Г. Кравчук, В.М. Грінкевич та ін.; за ред. О.В. Романенка. – К.: Здоров'я, 2005. – 372 с.
2. Романенко О.В. Біологія: Посібник з практичних занять / О.В. Романенко, М.Г. Кравчук, В.М. Грінкевич // К.: Медицина, 2006. – 176 с.
3. Romanenko O.V. Medical biology: The study guide of practical classes course / O.V. Romanenko, O.V. Golovchenko, M.G. Kravchuk, V.M. Grinkevich; edited by professor O.V. Romanenko. – Kyiv: Medicine, 2008. – 304p.

ФОРМИРОВАНИЕ МОТИВАЦИИ ЗДОРОВОГО ОБРАЗА ЖИЗНИ У ШКОЛЬНИКОВ

Краева И.Ю., Краева Л.И.

Красногорск, Сыктывкар, Россия

Понятие мотивации здорового образа жизни у школьников достаточно широкое, это и приобретение знаний о правилах здорового питания и поведения, элементарных закономерностях состояния своего организма, об основах гигиенических навыков, а также формирование навыков и умений здорового образа жизни, развитие опыта продуктивной (творческой) здоровьеразвивающей деятельности, и наконец, формирование личностно-ценностного отношения к здоровью и осознанной потребности в здоровом образе жизни.

Важную роль в процессе развития мотивации здорового образа жизни играет формирование у учащихся осознанной потребности в здоровом образе жизни, которая, проявляясь в мотивах, определяет целенаправленное поведение по поддержанию здоровья. Осознанная потребность в ЗОЖ является внутренним стимулом, приводящим к сознательному ведению здоровой жизнедеятельности, в ходе которой формируются умения здорового образа жизни. Эффективность формирования потребности в здоровом образе жизни находится в зависимости от индивидуальных, возрастных особенностей школьника, уровня его сознания и оказываемых на него педагогических воздействий.

Существует много различных причин снижения мотивации здорового образа жизни школьников. Причинами могут быть перегрузка и недогрузка школьников учебными занятиями, недостаточное знание и умение учителя использовать современные методы здоровьеразвивающей деятельности, неумение строить отношения с учащимися и организовывать взаимодействия школьников друг с другом, неумение анализировать мотивационную сферу учащихся. Задача педагога – определить, какие именно характеристики мотивации следует формировать для возникновения нового – сознательного и целенаправленного отношения ученика к своему здоровью

и здоровому образу жизни.

Для изучения уровня развития мотивации здорового образа жизни школьников следует учитывать следующие методические принципы:

1. Методика изучения уровня мотивации ЗОЖ должна включать ряд обязательных компонентов: постановка цели, выделение параметров (показателей), система регистрации полученных данных (протоколы, записи и т.д.).

2. Для объективного изучения мотивации ЗОЖ необходимо использовать разнообразные методы исследования.

3. Полученные данные необходимо подвергнуть тщательному психолого-педагогическому анализу.

4. Необходимо так строить методику изучения мотивов ЗОЖ, чтобы она позволяла фиксировать каждый изучаемый факт как бы с двух точек зрения (субъективной и объективной). С одной стороны необходимо знать, как этот факт отражается в сознании учащегося, а с другой – как этот факт объективно характеризует его здоровьесоздающую деятельность.

5. Объективность изучения уровня развития мотивации ЗОЖ достигается тем, что учителю надо исходить не из оценок и субъективных мнений, а из фактов.

Факты учитель может получить с помощью различных психолого-педагогических методов: длительное наблюдение за повторяющимися поступками учащихся, индивидуальный формирующий эксперимент в виде индивидуальной работы с учеником, постановка школьника в ситуацию реального нравственного выбора, беседа, диалог, опрос учащихся и др.

После того как с помощью различных методов будут получены определенные факты уровня развития мотивации ЗОЖ, учителю важно уметь их правильно трактовать, интерпретировать. Для этого при оценке отдельных проявлений уровня развития мотивации ЗОЖ надо иметь некоторые точки отсчета, эталоны. Виды, уровни, этапы, качества, проявления уровня сформированности мотивации ЗОЖ образуют как бы «сетку» параметров, на которую можно накладывать реальные факты, наблюдаемые у учащихся, и оценивать их. Иными словами, оценивая уровень развития мотивации ЗОЖ конкретного ученика, учителю недостаточно сказать о том, что интерес к ЗОЖ слабый, а надо назвать, что именно в мотивации ЗОЖ отсутствует, какие именно ее уровни не развиты и т.д. (3).

Планировать процесс развития мотивации здорового образа жизни школьников учитель должен исходя из результатов психолого-педагогического изучения уровня развития мотивации ЗОЖ школьников с учетом следующих требований:

1. Осуществлять систематический контроль за ходом развития мотивации ЗОЖ, отслеживать мониторинг развития мотивации.

2. Сравнивать уровень развития мотивации ЗОЖ каждого школьника не с другими, а с самим собой, своими прежними результатами.

3. Подходить к процессу развития мотивации ЗОЖ учащихся с оптимистической гипотезой. Она означает определение оптимальной зоны, в которой школьник проявляет наибольший интерес, добивается несколько больших достижений, чем в других сферах. Такой же оптимистический подход должен быть и при прогнозе. Надо строить прогноз на основе анализа зоны ближайшего развития (Л.С.Выготский).

4. Стремиться за внешне одинаковыми проявлениями увидеть разные причины этого и их сочетание, неповторимое для каждого ребенка.

5. Изучать и развивать мотивацию ЗОЖ у всех учащихся независимо от имеющегося уровня. Необходимо выявить состояние его познавательной сферы (интерес), мотивационной сферы (мотивы), волевой и эмоциональной сферы (цели, переживания). Для каждого ученика желательно иметь обоснованный план его развития мотивации (3).

Сведения об ученике и возможностях уровня развития мотивации ЗОЖ должны формулироваться с опорой на положительные стороны ученика. Сводная карта состояния уровня развития мотивации призвана помочь учителю более точно определить уровень мотивации ЗОЖ, на котором находится отдельный ученик, что очень важно для осуществления диагностической и индивидуальной работы с ним. Она также может быть рассмотрена как основа для продолжения формирования мотивации ЗОЖ.

Безусловно, в формировании мотивации ЗОЖ школьника должны принимать самое активное участие родители и семья. Поэтому необходимо создать благоприятную атмосферу и в школе, и в семье, организовать правильный режим дня, знать, чем ребенок занят в свободное время, с кем дружит, каким делом (творчеством) увлечен, воспитывать самостоятельность, ответственность,

ініціативність, трудолюбие и другие качества личности, без которых трудно формировать мотивацию здорового образа жизни.

Література

1. Асеев В.Г. Мотивация поведения и формирование личности.- М., 2001.
2. Маркова А.К. Формирование мотивации учения в школьном возрасте. – М., 1983.
3. Черникова Е.Б. Формирование мотивации здорового образа жизни у школьников. Научный, информационно-аналитический журнал «Образование и общество». Интернет-ресурс www.jeducation.ru/6 2009/12/html.

СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ЯК СИСТЕМА

*Кращенко Ю.П.
Полтава, Україна*

Щоб визначити поняття «система студентського самоврядування», з'ясуємо сутність поняття «система». У науковій літературі є близько 40 формулювань цього поняття, але виділяються два пріоритетних підходи:

- вказівка її цілісності як істотної ознаки;
- розуміння системи як сукупності взаємопов'язаних елементів.

Неспроможність другого підходу обґрунтовує В. Якунін, наголошуючи, що для системи генетично первинною ознакою є цілісність [1]. Водночас, в обох є інваріантна особливість: ідея взаємодії сукупності елементів та їх інтеграція в єдине ціле.

Ознаки системи виокремлює В. Афанасьєв [2]. Це, зокрема, наявність складових елементів (компонентів, частин). Елемент – це мінімальна одиниця, що володіє основними властивостями даної системи і має межу подільності в її рамках. Мінімальна кількість елементів у системі – два. Система повинна мати структуру, тобто певні зв'язки і відносини між елементами. Зв'язок – це така взаємодія, при якій зміна одного компоненту системи приводить до зміни інших компонентів. У свою чергу змінюється й той компонент, який викликав цю взаємодію. Зв'язки існують між окремими компонентами і між компонентом та всією системою в цілому. Спосіб взаємозв'язку між елементами визначає структуру системи, яка передбачає наявність таких елементів:

- інтеграційні якості (системність), тобто таких якостей, якими не володіє жоден з елементів, котрі утворюють систему;
- функціональні характеристики системи в цілому та окремих її компонентів;
- цілеспрямованість системи – кожна система створюється для досягнення певної мети. У зв'язку з цим функції її компонентів повинні відповідати меті та функціям всієї системи. Ця особливість є специфічною для біологічних і соціальних систем;
- комунікативні властивості, які виявляються в двох формах: взаємодії із зовнішнім середовищем та у взаємодії даної системи з суб- і суперсистемами, тобто з системами нижчого і вищого порядку;
- історичність – спадковість або зв'язок минулим, сьогоденням і майбутнім;
- управління.

Отож, систему розуміємо як цілеспрямовану діяльність взаємопов'язаних елементів, що має інтеграційні властивості, відсутні у кожного з елементів; система має бути пов'язана із зовнішнім середовищем.

Аналізуючи поняття «виховна система», В. Химинець визначає її як «умовно об'єднаний комплекс виховних цілей, людей, що реалізують їх у процесі цілеспрямованої діяльності, відносин між її учасниками, освоєного середовища й управлінської діяльності із забезпечення життєздатності цієї системи» [3, с. 9].

Системний підхід до визначення сутності студентського самоврядування продемонструємо відповідною таблицею 1.1.

Таблиця 1.

Сутнісні характеристики системи студентського самоврядування

Ознаки системи	Сутнісна характеристика ознаки
Наявність складових елементів	Органи студентського самоврядування (ОСС) є базовими складовими (компонентами) системи студентського самоврядування. На рівні вищого навчального закладу (ВНЗ) це (загальні збори) конференція осіб, що навчаються у ВНЗ. Функціонування на рівні